

anførte Arter endnu adskillige, der, naar Trækket over Esbjerg-Eggen grundigt skal behandles, maa gøre Krav paa Omtale. Saavel blandt Sangfugle som Vadefugle har vi Arter, der foruden at indfinde sig enkeltvis og i ringe Antal tillige efter bedste Evne søger at undgaa Opmærksomhed, og ofte vil det for disse Fugles Vedkommende bero paa Tilfældigheder, om man skal faa dem at se. Men ogsaa Stranden, hvorover intet hindrer Udsigten, frembyder ved sin store Udstrækning Vanskeligheder for nøjere Undersøgelse. Hvor Øjet ikke kan naa, vil man jævnlige ved Hjælp af Kikkert kunne se store Forsamlinger af Trækfugle, hver Art som Regel i Gruppe for sig. De opholder sig saa langt fra Land, som Vandstanden tillader, eller lejrer sig paa de under stærk Ebbe opdukkende Holme, og ethvert Forsøg paa at komme dem nær vil vise sig forgæves. Flere Arter, saavel af større som af mindre Vadefugle, har jeg under disse Forhold iagttaget, men hvilke, har jeg ikke med Bestemthed kunnet afgøre.

HØGESANGERENS, SYLVIA NISORIA, UDBREDELSE I DANMARK.

AF

A. T. HAGERUP, Kolding.

Pinsen 1892 tilbragte jeg, som ofte før og siden, i Lem Præstegaard ved Ringkøbing. Da jeg den 29. Maj kom ud i Haven, hørte jeg en Fuglesang, som jeg ikke kendte. Jeg kom snart paa det Rene med, at det maatte være Høgesangeren¹, og da jeg fik Øje paa Fuglen, blev min Formodning bekræftet. Sangen minder meget om Havesangerens, men har en noget livligere Karakter og afbrydes hyppigere af Pavse. Ejendommeligt er en stærk Snerren Errr-r-r, hvormed den undertiden begynder Sangen. Ligesom Tornsangeren synger den ofte, medens den flyver; undertiden slaar den da, ligesom Duerne, Vingerne mod hinanden med en klaprende Lyd. Ved Reden høres dæmpede Lyde, hvoraf en ligner Tornsangerens Varselslyd. Reden anbringer den paa lignende Steder som Tornskaaden, helst i Tjørn under Mandshøjde; jeg har ogsaa fundet Reden i Hassel, Spiræa og Gran. I Velling Præstegaardshave, hvor der kun var faa Buske, var Reden bygget i et blomstrende Æbletræ, 6 Alen højt.

¹ Dette Navn synes mig bedre end Kjærbøllings: »Brystvatret Sanger«.

Af andre er Reden fundet i Stikkelsbær, Slaaen, Bøg og Birk. Den indeholder oftest 5 Æg, undertiden kun 4. Ved Kolding har jeg engang funden 6 Æg og ved Hofmansgave paa Fyen synes dette Tal endog at være Regelen (Th. Grill).

To Gange kunde jeg konstatere Tiden for dens Ankomst til Lem, nemlig 23. Maj 1893 og 24. Maj 1895. Tidligere paa Aaret er den kun enkelte Gange iagttagen: 20. Maj 1885 ved Nykøbing M. (A. H. Faber), 19. Maj en Flok paa 6, hvoraf 1 blev skudt, ved Bækkeskov ved Næstved (Grønvold) og 21. Maj 1890 ved Skjoldnæs Fyr (H. Winge). 23. Maj 1891 ved Kbhvn. (H. Winge). Til Oplysning om Afrejsen tjene følgende Data: 1 faldt ved Lodbjerg $\frac{1}{9}$ 1894, 2 ved Blaavands Huk $\frac{12}{8}$ 1901, 1 ved Kobbergrunden $\frac{13}{8}$ 1901.

Høgesangeren er den sjældneste af vore 5 Græssmuttearter. Almindelig er den kun faa Steder; i mange Egne findes den sparsomt, i andre synes den helt at mangle. I Limfjords-egnen er den vist ikke ualmindelig; Fischer fandt Reden i 1862 og 1865 i Birkelse Have og i 1863 i Ulvskoven. Ved Aalborg yngede den i Kjærbøllings Tid og i den nyere Tid er den ifølge Pastor K. Barfod funden ynglende der, dels gentagne Gange i Hegnene ved Skydebanerne (Lærer J. Larsen), dels i Mühres Plantage 1904 af P. Nørgaard. Ved Nibe synes den at være sjælden; i Løbet af en Aarrække fandt Barfod kun en Gang Reden, nemlig i 1897 ved Lundbæk. A. H. Faber fandt i 1884—86 2 Par ynglende ved Nykøbing M. og et Par ved Højris paa Mors. Om end Heiberg ikke har fundet den i Thy, saa anser jeg det dog for sandsynligt, at den yngler der.

Viborgeggen er en af Landets i ornithologisk Henseende bedst undersøgte Egne; naar hverken Feddersen, Heiberg, A. H. Faber, Winge, P. D. Christiansen eller jeg har truffet den her, kan man gaa ud fra, at den i hvert Fald er meget sjælden i denne Egn.

At dømme efter mit temmeligt begrændsede Kendskab til Ringkøbingegnen er Høgesangeren her en almindelig Ynglefugl. Indtil 1895 yngede der et Par i Lem Præstegaardshave; efter at nye Plantninger var voksede til, var der i 1896 og senere Aar 2 Par. Ved flygtige Besøg traf jeg den i Præstegaardene i Stavning 1896 og Velling 1892 og 1895. I Lem træffes Munk og Gærdesanger paa Træk; Havesanger har en enkelt Gang ynglet der; Tornsangeren yngler af og til i Haven; men Høgesangeren synes at være Egnens hyppigst ynglende Sylvia.

Det samme gælder maaske om en større Strækning af Vestjylland; ved Ribe, hvor jeg sammen med Konditor Bjerrum saa den i 1894, ynglede den efter hans Udsagn hvert Aar i Plantagen, og jeg har et Kuld Æg fra Lunderup Plantage ved Varde (1874); fra samme Sted og fra det nærliggende Nørholm samt fra Hjortkjær i Grimstrup Sogn S. O. for Varde (om det er dette eller det i Ramme Sogn ved Lemvig beliggende Hjortkjær er dog usikkert) havde afd. Apotheker A. Benzon dens Æg. Endvidere har jeg i 1904 hørt den 2 Steder ved Holsted, 3 Mil N. O. for Ribe. Ved Randers var den paa F. C. Fenckers Tid ikke ganske sjælden; i 1868 traf han den paa 3 forskellige Steder ved Byen og i 1869 fandt han en Rede ved Haslund Skov og en ved Dronningborg. N. Hedin, der i »Flora og Fauna« 1905 beretter 6 Aars Iagttagelser ved Randers, nævner ikke Høgesangeren, saa den er maaske nu forsvunden fra Egnen, eller dog aftenen i Antal.

I sin Bog om Skanderborgegnens Fugle nævner P. Herkind ikke Arten, og N. Larsen angiver i »Flora og Fauna« 1901, at han i Løbet af Aarene 1874—91 kun 2 Gange har faaet den fra Egnen om Nørre-Snede Syd for Silkeborg.

Fra Horsenseggen haves kun usikre Angivelser; Faber meddeler i sin Bog om Vejle-Horsensegnens Fugle, at han saa en den 30. April 1878 ved Bygholm, og F. Georgsen mener (Flora og Fauna) at have set en den 6. Maj 1900 i Tyrsted, og at den desuden er set ved Klokkedal af Aage Stenstrup. Alene de tidlige Datoer gør, at Meddelelserne maa modtages med Forbehold. Skorstensfejer Th. Jørgensen, der en halv Snes Aar har samlet Æg i Horsenseggen, har aldrig fundet dens Rede, og i sin Fortegnelse over Uldumegnens Fugle (vest for Horsens) efter 25 Aars Iagttagelser (Flora og Fauna 1899) nævner K. Kristensen ikke Høgesangeren.

Ved Vejle har Faber ikke truffet den; men Kjærbølling fandt den ynglende ved Engom, A. Benzon havde dens Æg fra Urlev (begge disse Steder ligger N. O. for Vejle), og jeg har i 1900 hørt den synge ved Vingsted Mølle, vest for Vejle.

I Koldingeggen har jeg (siden 1893) fundet den ynglende ret almindeligt i de levende Hegn, der syd for Byen findes langs de fleste Veje. Ved Landevejen fra Kolding imod Syd hørte jeg en Dag 4 Hanner synge, og ved Bivejene har jeg fundet flere Reder. De omtalte Hegn, der bestaar af Hassel blandet med

andre Buske og enkelte Tjørn, er ogsaa meget yndede af Tornskaden, der her, ligesom i Vestjylland, ofte yngler i Nærheden af Høgesangeren. Begge Arter træffes ved Kolding endog næsten udelukkende i disse Hegn; udenfor dem har jeg paa denne Egn kun et Par Steder hørt Høgesangeren.

Plantevæksten paa den ubeboede Ø Vejrø Øst for Samsø har faaet Lov til at skøtte sig selv, og er nu vist omtrent som den i mange Aarhundreder har været; indenfor den stejle Ler-skrænt veksler græsbevoksede Bakker med Tjørnebuskads og smaa Damme. Dette Landskab synes ret at tiltale Høgesangeren. Stud. med. Th. Grill fandt her i 1900 3 Reder, og ved et flygtigt Besøg i 1901 hørte jeg den synge flere Steder paa Øen.

Paa en Skrænt, kaldet Romsø, ved Vestkysten af Odense Fjord tæt ved Hofmansgave, har Dyrslæge Grill tidligere i en Aarrække fundet flere Par ynglende. Th. Grill fandt her i 1998 kun et Par og i 1903 ingen, men til Gengæld sang en Han paa den lille Ø Lommer, c. 1000 Alen fra Romsø.

Trafikassistent R. Jul. Olsen har set flere Reder og Æg, som Maleren Møhl-Hansen har taget i Odenseegnen.

Et Kuld Æg er taget ved Ringe paa Fyn og flere Kuld paa Ærø af Errboe (Th. Grill).

Kjærbølling beretter om dens Ynglen paa Amager, og her fandt i 1906 Th. Grill Reden ved Skydebanerne. Det forstyrrede ikke Fuglen, at der i Yngletiden tæt ved Reden blev skudt med Kanoner og Raketter.

Den er funden ynglende i Ordrup Krat (J. Collin), i Jægersborg Dyrehave (Kjærbølling), i Charlottenlund (A. Benzons Katalog). Portner Christiansen har i 1904 fundet en Rede ved Holte og i 1905 2 Reder ved Raadvad (Barfod); sidstnævnte Sted yngler den, ifølge Th. Grill, næsten hvert Aar. I Geelskov ynglede den i 1905 (A. Koefoed). Ved Hellerupgaard saa Schiøler den i Slutningen af Maj 1892. Ved Skydepladsen paa Valby Fælled yngler den hvert Aar (Maskinist Vind), meddelt af Weibüll.

Ved Edelgave (3 Mil V. for København), som jeg gennem mange Aar har besøgt i Yngletiden, iagttog jeg den aldrig, og ved det nærliggende Hjørlande, hvor Barfod har boet i fem Aar, har han heller ikke truffet den.

Saa vidt jeg mindes har A. L. W. Manniche i sin Tid meddelt mig, at et Par opholdt sig en Dag (i Foraaret 1898?) i hans Have ved Roskilde.

I »Ringstedegnens Fugle« (Flora og Fauna 1900) af Orla Bock nævnes ikke Høgesangeren.

Fra Sorøegnen har jeg haft et Æg fra omtrent 1872.

I »Næstvedegnens Fugle« anføres kun det tidligere nævnte Tilfælde (6 Stykker ved Bækkeskov).

Ved Haslev har Helms aldrig truffet den.

Ved Præstø saa R. J. Olsen et Par i Sommeren 1900.

Ved Vordingborg, hvor Erichsen, ifølge Kjærbølling har truffet den ynglende, fandt Barfod i 1887 en Rede ved Oringe og i 1888 en ved Slotsruinerne.

Ved Orehoved paa Falster fandt R. J. Olsen i 1889 et Par, næste Aar to Par ynglende i en Have. Senere ynglede et Par 2 Aar i Træk i et Slaaenbuskads.

I tidligere Tider skal den have ynglet ved Ourebygaard paa Lolland (E. Hage — Kjærbølling).

HVINAND, CLANGULA GLAUCION AMERICANA BP., NY FOR GRØNLAND.

AF

E. LEHN SHIØLER.

Blandt en Del grønlandske Fugleskind, som jeg modtog fra Godthaab, fandtes en Hvinand (*Clangula glaucion*), skudt ved Kornok 16. Januar 1906. Det er en gammel Han i Pragtdragt, og den er, som man næsten kunde vente, af den amerikanske Race, der jo adskiller sig fra den evropæiske ved sin betydeligere Størrelse.

Dens Maal ere:

Næb fra forreste Fjerrand til Spidsen	Vingen fra Haand- led til Spids	Tarse	Mellemtaa	Yderta.
35 mm.	227 mm.	42 mm.	71 mm.	73 mm.

godt stemmende med ♂ ad. i min Samling fra Delawan Lake, Wisconsin, 19. Marts 1900, hvis Maal ere:

34 mm.	230 mm.	40 mm.	72 mm.	73 mm.
--------	---------	--------	--------	--------

Gennemsnitsmaalene af 17 danske Hanner, alle udfarvede Fugle i Pragtdragt, hidsættes til Sammenligning:

34 mm.	218,5 mm.	39 mm.	68 mm.	69 mm.
--------	-----------	--------	--------	--------